

Ilja Tampio

Yrityksen taloudellisen tilanteen analyysi

Case: LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyh

Tradenomi

Syksy 2015

KAJAANIN
AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TIIVISTELMÄ

Tekijä(t): Tampio Iida

Työn nimi: Yrityksen taloudellisen tilanteen analyysi, case: LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Tutkintonimike: Tradenomi

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, taloudellinen tila, vakuutus- ja finanssiala, tunnusluvut

Opinnäytetyön tavoite on selvittää vuoden 2014 tilinpäätöstietojen avulla LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiön taloudellinen tilanne. Tavoitteena on tuottaa selkeä ja helppolukuinen kirjallinen analyysi yrityksen taloudellisesta tilanteesta, sekä muodostaa katsaus tulevaisuuden näkymiin. Tuotoksen on tarkoitus olla helposti ymmärrettävä myös talouselämän ulkopuolella oleville henkilöille.

Tutkimus on toteutettu käyttämällä apuna case-yrityksen vuoden 2014 tilinpäätöstä ja laskemalla sen tietoja apuna käyttäen kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja sekä analysoimalla saatuja tuloksia. Tunnuslukujen vertailuarvoina on käytetty yhtiöryhmän muiden alueyhtiöiden vastaavia tunnuslukuja.

Taloudellisen tilanteen analyysi suoritettiin käyttämällä hyväksi yhtiöryhmän omaa aiheeseen liittyvää materiaalia, sekä muiden alueyhtiöiden vastaavia tuloksia. Analysoitavia tunnuslukuja valittaessa on otettu huomioon poikkeuksellinen toimiala. Yleisohjeiden mukaisesti tehtävä tilinpäätösanalyysi ja siihen käytettävät tunnusluvut eivät ole päteviä case-yrityksen kohdalla, eivätkä antaisi taloudellisesta tilasta luotettavaa kuvaa. Käytetyt tunnusluvut ovat vakuutuslalla yleisesti käytettäviä tunnuslukuja.

Saaduista taloudellisen tilanteen analyysin tuloksista voidaan päätellä, että case-yrityksen taloudellinen tilanne on kokonaisuudessaan hyvä. Yrityksellä on hyvät toimintaedellytykset kaikilla kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden eri osa-alueilla verrattuna muihin yhtiöryhmän alueyhtiöihin. Osakseen tämän kaiken mahdollistavat alueyhtiön pieni toiminta-alue valtakunnassa sekä mahdollisuus tarjota asiakkaille paikallisia palveluja.

Tutkimuksesta ja analyysistä tekivät haastavan yrityksen poikkeuksellinen tilikausi sekä yhtiöryhmässä vastikään päätökseen saatu fuusio. Kulunut tilikausi oli kokonaisuudessaan poikkeuksellinen monella osa-alueella. Yrityksen tilinpäätöstietoja aiemmilta vuosilta ei ole vertailtavaksi, koska kyseessä on yrityksen ensimmäinen tilikausi yhtiöryhmässä olleen fuusion jälkeen.

ABSTRACT

Author(s): Tampio Iida

Title of the Publication: Financial Statement Analysis Case: LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Mutual Insurance Company

Degree Title: Bachelor of Business Administration, Administration and law

Keywords: financial statement analysis, financial status, insurance and financial sector, key figures

The purpose of this study was to determine the financial status of the case company by using financial statement analysis and key figures. The aim was to produce a clear and easy to read analysis about the financial status and its prospects. The study was supposed to be easy to understand for all, not just for experts in economy.

The research and analysis were made by using financial statements and key figures of profitability, solvency and liquidity. The results were analyzed and compared to other regional companies of LähiTapiola.

The results showed that the financial situation of LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Mutual Insurance Company is good compared to other mutual companies of LähiTapiola. The financial year of the LähiTapiola Kainuu-Koillismaa has been special and in fact it was its first legal financial year. Regarding to this, the financial statement was excellent and the future seems to be good.

The challenge of the analysis was the exceptional financial year and the freshly completed merger of the case company. The elapsed financial year was in its entirety exceptional in many sections. There were no financial statements from previous years because year 2014 was the first financial year of the case company as a local mutual insurance company.

ALKUSANAT

Haluan kiittää työn toimeksiantajaa LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäistä Vakuutusyhtiötä opinnäytetyön aiheen tarjoamisesta. Erityiskiitoksen haluan antaa yhtiön hallintojohtaja Ari Hannoselle, jolta olen saanut paljon tukea ja oppia projektin edetessä, ja jota ilman työ ei olisi valmistunut.

Kiitän myös opinnäytetyönohjaajaani Raija Jormakkaa saamastani ohjauksesta ja tsemppauksesta työn aikana.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimuksen tausta	1
1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja käsitteet	1
1.3 Tutkimusmenetelmät ja aineisto	2
1.4 Opinnäytetyön rakenne	2
2 TILINPÄÄTÖS VAKUUTUSYHTIÖSSÄ.....	4
2.1 Yleistä vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä	4
2.2 Vakuutusyhtiön tuloslaskelma	5
2.3 Vakuutusyhtiön tase	7
3 TALOUDELLINEN TILANNE VAKUUTUSYHTIÖSSÄ	9
3.1 Kannattavuus	9
3.2 Vakavaraisuus.....	12
3.3 Maksuvalmius.....	15
4 VAKUUTUSYHTIÖN TALOUDELLISTA TILAA SÄÄTELEVÄT TOIMET	17
4.1 Finanssivalvonnan tehtävät, ohjeet ja säännökset vakuutustoiminnassa.....	17
4.2 Solvenssi II -direktiivi.....	19
5 LÄHITAPIOLA KAINUU-KOILLISMAAN TALOUDELLISEN TILANTEEN ANALYYSI.....	21
5.1 LähiTapiola Kainuu-Koillismaan tunnuslukuja	21
5.2 Analyysi taloudellisesta tilanteesta	24
5.2.1 Kannattavuuden analyysi	25
5.2.2 Vakavaraisuuden analyysi.....	26
5.2.3 Maksuvalmiuden analyysi	28
5.3 Tulevaisuuden näkymät	28
6 YHTEENVETO JA POHDINTA	30
LÄHTEET	31
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee yrityksen tilinpäätöstä ja taloudelliseen tilanteen analysointia tilinpäätöstietojen ja tunnuslukujen avulla. Case-yrityksenä on Lähi-Tapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö. Ajatuksen opinnäytetyön aiheeseen sain työharjoitteluni aikana case-yrityksessä. Tilinpäätösanalyysistä on tehty paljon opinnäytetöitä, mutta tietojeni mukaan aiemmin Kajaanin Ammattikorkeakoulussa ei ole tehty opinnäytetyötä vakuutusyhtiön taloudellisen tilanteen analyysistä.

1.1 Tutkimuksen tausta

Yrityksen taloudellisesta tilanteesta eniten ovat kiinnostuneita johto ja omistajat, mutta myös henkilöstö ja viranomaistahot. Esimerkiksi myös verottajaa ja rahoittajaa kiinnostavat yrityksen taloudellinen tilanne. Yrityksen taloudellista tilannetta tarkastellaankin tilinpäätöstietojen perusteella, joista voidaan esimerkiksi laskea tunnuslukuja ja niitä analysoimalla ja vertailemalla kilpailijoiden lukuihin saadaan selvyys taloudellisesta tilanteesta.

Tilinpäätöstietoja analysoidaan eri ajanjaksojen ja toimialan muiden yritysten kesken. Näin saadaan arvokasta lisätietoa yrityksen nykytilanteesta ja mahdollisesti voidaan ennustaa myös tulevaa.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja käsitteet

Tilinpäätöstietojen ja tunnuslukujen analysoinnin päätarkoituksena on saada selvyys Case-yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tutkimuskysymys on, että millainen oli case-yrityksen taloudellinen tilanne vuonna 2014. Työn tavoitteena on selvittää millainen on LähiTapiola Kainuu-Koillismaan taloudellinen tilanne verrattuna muihin LähiTapiola -ryhmän alueyhtiöihin vuonna 2014. Taloudellisen tilanteen analyysillä pyritään antamaan selkeä kuva yrityksen tilinpäätöstiedoista se-

kä keskitytään kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen, jotka ovatkin tämän opinnäytetyön keskeisimmät käsitteet.

Tavanomaisesta poikkeava toimiala tekee taloudellisen tilanteen analysoinnista haastavan. Vakuutusyhtiön taloudellista tilaa ei voida analysoida samoilla tunnusluvuilla ja kriteereillä kuin muiden toimialojen yritysten tilannetta. Analysoinnista haastavan tekee toimialan lisäksi alueellisesti toimiva yhtiö, koska se ei ole vertailukelpoinen muiden saman toimialan valtakunnallisesti toimivien vakuutusyhtiöiden mediaanitunnuslukujen kanssa. LähiTapiola Kainuu-Koillismaalla ei ole myöskään aiempaa tilinpäätöstä, koska kyseessä on uusi yhtiö. Taloudellisen tilan selvittämiseksi verrataankin alueyhtiön tunnuslukuja LähiTapiola -ryhmän muiden alueyhtiöiden kesken, joita valtakunnallisesti on yhteensä 20.

1.3 Tutkimusmenetelmät ja aineisto

Taloudellisen tilanteen analysointi suoritetaan kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa tilinpäätöstietoja ja niistä saatavia tunnuslukuja analysoidaan. Osa analysoitavista tunnusluvuista on valmiiksi laskettuna yhtiöryhmän puolesta ja osa on laskettu itse annettuja kaavoja apuna käyttäen.

Taloudellisen tilanteen selvittämiseksi aineistona käytetään LähiTapiola Kainuu-Koillismaan tilinpäätöstä vuodelta 2014 sekä muiden alueyhtiöiden tärkeimpiä tunnuslukuja vuodelta 2014 vertailukohteena. Materiaalina käytetään myös muuta LähiTapiola -ryhmän materiaalia sekä alan kirjallisuutta ja sähköisiä internetlähteitä.

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu teoriaosioista (luvut 1-5) sekä empiriasta (luku 6) eli tunnuslukujen analysoinnista. Tarkemmin toisessa luvussa tutustutaan vakuutusyhtiön tilinpäätökseen ja sen sisältöön sekä siihen mistä se koostuu ja miten se poikkeaa tavanomaisen toimialan tilinpäätöksestä. Kolmannen luvun teoria on

vakuutusyhtiön taloudellisesta tilanteesta eli millainen on taloudellisesti kannattava vakuutusyhtiö ja millä tunnusluvuilla ja kriteereillä se saadaan selville.

Vakuutusala on hyvin tarkoin säännelty toimiala, joten neljännessä luvussa tutustutaan finanssivalvonnan rooliin. Selvitetään myös, mitä se valvoo ja miksi sekä miten finanssivalvonta määrittää kannattavan vakuutusyhtiön ja millaisia tunnuslukuja ja kriteerejä se määrittää. Selvitetään myös, minkälaisia mahdollisia seuraamuksia tai sanktioita sen ohjeiden ja sääntöjen noudattamatta jättämisestä voi vakuutusyhtiölle seurata.

Neljännessä luvussa käsitellään myös uutta vuoden 2016 alusta EU:n alueella voimaan tulevaa yhtenäistä vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta koskevaa solvenssi II-direktiiviä. Selvitetään mitä muutoksia uusi yhtenäinen säädös tuo vakuutusyhtiöiden taloushallinnon toimintaan ja tilinpäätökseen, sekä miksi sellainen tulee käyttöön.

2 TILINPÄÄTÖS VAKUUTUSYHTIÖSSÄ

Kirjanpito vakuutusyhtiössä perustuu samoihin yleisiin periaatteisiin kuin muidenkin yritysten kirjanpito. Alan erityispiirteet ja kansainväliset käytännöt kuitenkin edellyttävät käyttämään jotain alalle ominaisia nimikkeitä ja laskentatapoja. (Rantala & Pentikäinen 2009, 172.)

Tilinpäätös ja niistä lasketut tunnusluvut vakuutusyhtiössä poikkeavat hyvin olennaisesti muista yrityksistä. Lisäksi vakuutusyhtiöiden kesken vahinko-, eläke- ja henkivakuutusyhtiöiden tilinpäätösraportoinnit eroavat useilta osin toisistaan. (Talouselämä 2008.)

Tilinpäätös sisältää suuren määrän numeerista informaatiota. Kaikki tilinpäätökseen liittyvä laaja numeerinen aineisto onkin osattava tiivistää tunnusluvuiksi ja niiden perusteella on osattava analysoida yrityksen taloudellinen tilanne oikein päätöksentekoa varten. (Kallunki 2014, 202.)

Vakuutusyhtiön kirjanpitoa ja tilinpäätöstä säädellään kirjanpito-, vakuutusyhtiö-, osakeyhtiö- ja työeläkevakuutuslailla sekä lailla ulkomaisista vakuutusyhtiöistä. Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet säätelevät myös kirjanpitoa ja tilinpäätöstä. Vakuutusyhtiön tilikausi on pääsääntöisesti kalenterivuosi. (Rantala & Pentikäinen 2009, 173.)

2.1 Yleistä vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä

Yleisen säännön mukaan kirjanpidossa tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti eli niiden syntymishetkellä. Tilikauden aikana myös maksuun perustuva kirjaaminen on sallittua, mikä oikaistaan saamisilla ja veloilla tilinpäätöksen yhteydessä suoriteperusteiseksi kirjaukseksi. Esimerkiksi, jos vahinko sattuu tilivuonna, mutta sen maksaminen ajoittuu myöhemmille vuosille, suoriteperusteen mukaan koko vahingon määrä on kirjattava tulokseen kuluksi tapahtumavuodelle. (Rantala & Pentikäinen 2009, 172.)

Tunnusomaista vakuutustoiminnalle on, että maksu palveluksista peritään ennakoon. Vastasuoritus eli korvausten maksu tapahtuu jälkikäteen. Vakuutusmaksut ja sijoitustoiminnan tulot ovat näin ollen erittäin tärkeitä tilikauden päätymisen jälkeen sattuvien vakuutustapahtumien korvaamisen kannalta, koska usein korvausten maksu ulottuu pitkälle ajanjaksolle, jopa koko ihmisiälle. (Rantala & Pentikäinen 2009, 172.)

Vakuutusyhtiön kirjapitoa koskeva keskeisin ongelma onkin suoriteperusteisten kirjausten edellyttämä selvittäminen tilikauden jälkeisistä velvoitteista. Vaikean tästä tekee se, ettei tilinpäätöstä laadittaessa tiedetä kaikkia vakuutustapahtumia, jotka täytyisi pystyä kattamaan. (Rantala & Pentikäinen 2009, 173.)

Tulosta ja taloudellista asemaa analysoitaessa vakuutusyhtiön merkittävä tietolähde on tilinpäätöksen liitetiedot. Vakuutusyhtiön riskit ja niiden hallinta vaikuttavat taloudelliseen tilanteeseen, joten tärkeä liitetiedosto onkin selvitys merkittävistä vakuutus-, sijoitus- ja operatiivisista riskeistä ja niiden hallinnasta. (Rantala & Pentikäinen 2009, 192.)

Vakuutusyhtiön taloudellista tilaa arvioitaessa on otettava huomioon sijoituskannan rakenne ja sijoitusten arvostamisperiaatteet, koska vakuutusyhtiön hyvän taloudellisen tilanteen perustana on sijoittaa vakuutusteknisen vastuuelan katteena olevat varat turvaavasti ja tuottavasti. Sijoitustoiminnan osalta tunnusluvut lasketaan pääasiassa käyvin arvoihin. (Rantala & Pentikäinen 2009, 192.)

2.2 Vakuutusyhtiön tuloslaskelma

Vakuutusyhtiön tuloslaskelmaan merkitään tilikautta koskevat tulot ja menot eli tuotot ja kulut. Tuloslaskelma jaetaan neljäksi eri laskelmaksi, jotka ovat:

1. vahinkovakuutuksen vakuutustekninen laskelma
2. henkivakuutuksen vakuutustekninen laskelma
3. eläkevakuutuksen vakuutustekninen laskelma
4. muu kuin vakuutustekninen laskelma.

(Rantala & Pentikäinen 2009, 180.)

Vakuutustekniseen laskelmaan tulee merkitä vakuutusmaksutuotot, korvauskulut ja liikekulut sekä henki- ja työeläkevakuutuksessa myös sijoitustuotot ja -kulut. Sijoitustuottojen esittäminen korostaa pitkäaikaisten henki- ja eläkevakuutusten merkitystä. (Rantala & Pentikäinen 2009, 180.)

Volyymin mittarina teollisuuden ja kaupan alojen tuloslaskelmissa voidaan käyttää liikevaihtoa. Virallisesti tätä liikevaihto -käsitettä ei käytetä vakuutustoiminnassa, vaan tätä vastaava ja kuvaava mittari on vakuutusmaksutulo. Vakuutusmaksutulo on siis vakuutusyhtiön vastine liikevaihdolle. Tällä mittarilla voidaan esimerkiksi esittää vakuutusyhtiöitä suurusjärjestyksessä. (Vakuutusoppi 2009, 193.) Vakuutusyhtiössä tärkein tuloerä onkin siis vakuutusmaksut, jotka kirjataan pääsääntöisesti tilikaudelle, jolloin vakuutuskausi alkaa. Maksun maksamisajankohta ei vaikuta, sillä maksamattomat erät kirjataan taseeseen vakuutusmaksusaamisiksi. Tilikauden tuotoksi luetaan vain tilikaudelle kohdistuneet vakuutusmaksutulot. (Rantala & Pentikäinen 2009, 181.)

Vakuutusmaksutulot tarkoittavat vastinetta tilikauden aikana alkaneesta vakuutusturvasta. Annetut alennukset, vakuutusmaksusaamisten luottotappiot sekä vakuutusmaksuverot ja muut julkiset maksut on vähennetty vakuutusmaksutulosta. Vakuutusmaksutulo ilmoitetaan aina bruttona ennen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Vakuutusmaksutuotot taas lasketaan vakuutusmaksutulon ja vakuutusmaksuvastuun muutoksen yhteissummana, josta jälleenvakuuttajien osuus vähennetään. Vakuutusmaksutuotto siis tarkoittaa korvausta tilikauden aikana annetusta vakuutusturvasta. (Finanssivalvonta 2012.)

Vakuutusyhtiöllä on myös toinen tulonlähde vakavaraisuuden kartuttamiseksi. Tulonlähteitä ovat sijoitustoiminnan tuotot ja kulut, mitkä eritellään aina tarkemmin liitetiedoissa. Sijoitustoiminnan tuottoja ovat esimerkiksi osinkotuotot, korkotuotot ja kiinteistösijoitusten tuotot. Sijoitusten realisoimattomilla arvostuseroilla on tärkeä merkitys vakuutusyhtiölle ja vakuutusyhtiön tuloslaskelma eroaakin siinä muiden yritysten tuloslaskelmasta, että tuloslaskelmaan voidaan kirjata arvostusero arvonkorotuksena. (Rantala & Pentikäinen 2009, 186.)

Tuloslaskelmassa kuluna ovat korvauskulut ja liikekulut. Korvauskulut saadaan laskemalla maksettujen korvausten ja korvausvastuun muutoksen yhteissumma, josta vähennetään jälleenvakuuttajien osuus. Kaikki tilikauden aikana maksetut korvaukset vahingon sattumisajankohdasta riippumatta luetaan maksetuiksi korvauksiksi. Korvauskulut eivät välttämättä vastaa ajallisesti vakuutusmaksutuottoja, koska kulut usein liittyvät aiempina tilikausina päättyneisiin vakuutuksiin. (Finanssivalvonta 2012.)

Liikekulut sisältävät taas kaiken muun kuin korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet liikekulut. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi vakuutusten hankinnasta ja hoitamisesta johtuvat kulut. Myös vakuutustoiminnan hallinnosta aiheutuvat kulut ja näiden toimintojen poistot ovat liikekulua. Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet ovat myös liikekulua. (Finanssivalvonta 2012.)

Liitteestä 1 löytyy mallikaava vakuutusyhtiön tuloslaskelmasta.

2.3 Vakuutusyhtiön tase

Vakuutusyhtiön taseeseen merkitään varat, velat ja oma pääoma tilikauden päättyessä. Merkittävin erä taseen vastaavissa eli varojen puolella on sijoitukset. Vakuutusyhtiö valitsee arvostustavan, jota sovelletaan yhden- ja johdonmukaisesti varoihin. Arvostusperiaatteita ovat hankintamenoon arvostaminen sekä käypään arvoon arvostaminen. (Rantala & Pentikäinen 2009, 187.)

Sijoitukset voidaan arvostaa hankintahetkellä alkuperäiseen hankintamenoon, jolloin menosta vähennetään myöhemmin arvonalentuminen, jos sijoituksen käypä arvo laskee alle hankintamenon. Arvon uudelleen noustessa on tehty arvonalentuminen palautettava hankintamenoon. Tällaiset arvonalentumiset merkitään tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan kuluksi ja arvonalentumisten palautuksen sijoitustoiminnan tuotoksi. Tilapäinen arvon alentuminen käyttöomaisuuden, saamisten ja rahoitusmarkkinavälineiden osalta voidaan tietyin edellytyksin jättää kokonaan kirjaamatta. Kiinteistön tai arvopaperin käyvän arvon pysyvästi ollessa hankintamenoa suurempi, voidaan taseeseen merkitä hankintamenon lisäksi enintään arvostuseron suuruinen arvonkorotus. Sijoitusomaisuuden osalta ar-

vonkorotus on merkittävä tuloslaskelmaan ja käyttöomaisuuden osalta arvonnkorotusrahastoon. (Rantala & Pentikäinen 2009, 187, 188.)

Taseessa kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käypä arvo tarkoittaa markkinaarvoa eli hintaa, jolla kiinteistö voitaisiin arviointipäivänä myydä. Jokainen kiinteistökohte täytyy arvioida vuosittain Finanssivalvonnan hyväksymien tai yleisesti muiden hyväksytyjen arviointimenetelmien mukaisesti. Arvioijalla täytyy olla riittävä asiantuntemus ja hän voi olla vakuutusyhtiön tai ulkopuolisen palveluksessa oleva henkilö. (Rantala & Pentikäinen 2009, 189.)

Taseen vastattavaa puolella eli velkojen ja oman pääoman puolella merkittävin erä on yleensä vakuutustekninen vastuovelka eli velvoitteiden suuruksien selvittäminen jo tehdyistä sopimuksista tilikauden jälkeenkin. Vakuutusteknisen velan vastaavia velvoitteita kutsutaan yleensä kirjanpidossa siirtoveloiiksi. (Rantala & Pentikäinen 2009, 173.)

Liitteessä 2 on mallikaava vakuutusyhtiön taseesta.

3 TALOUDELLINEN TILANNE VAKUUTUSYHTIÖSSÄ

Hyvästä taloudellisesta tilanteesta vakuutusyhtiössä ei kerro pelkkä voiton määrä. Muutenkin sen taloudellista tilannetta tarkastellaan eri näkökulmista kuin tavallisen yrityksen. Merkittävä tietolähde vakuutusyhtiön tulosta ja taloudellista tilannetta arvioitaessa ovat tilinpäätöksen liitetiedot. Liitetietoina ovat esimerkiksi selvitys vakuutusyhtiön merkittävistä riskeistä ja niiden hallinnasta. Myös taloudellista tilaa kuvaavien tunnuslukujen laskentakaavat ja tunnuslukujen sisältö on ilmoitettava liitetiedoissa. (Rantala & Pentikäinen 2009, 192.)

3.1 Kannattavuus

Kannattavuus kuvaa liiketoiminnan taloudellista tulosta ja se on jatkuvan liiketoiminnan perusedellytys. Kannattavuutta voidaan mitata kahdella tavalla, joko absoluuttisesti tai suhteellisesti. Absoluuttista kannattavuutta mitataan yksinkertaisesti liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotuksena eli voittona. Suhteellinen kannattavuus kuvaa voiton suhdetta yritykseen sijoitettuun pääomaan nähden. (Yritystutkimus ry 2011, 60.)

Hyvästä kannattavuudesta ei riitä kertomaan se, että yrityksen toiminta on voitollista, tai voitollisempaa kuin kilpailijan. Pääomasijoittajille jäävä osuus yrityksen voitosta tulee myös olla riittävää sijoitukseen nähden. Vasta silloin yritys on siinä tilanteessa, että pystyy vastaamaan vieraan pääoman velvoitteistaan ja esimerkiksi jakamaan osinkoja. (Kallunki 2014, 83.) LähiTapiola -ryhmän keskinäisissä vakuutusyhtiöissä on oman pääoman ehtoista takuupääomaa, mille maksetaan korkoa, joka vastaa yhtiön edellisen vuoden sijoitustoiminnan nettotuottoa käyvin arvoin sitoutuneelle pääomalle.

Kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja ovat esimerkiksi liikevoittoprosentti ja kokonaispääoman tuottoprosentti. Edellä mainituista tunnusluvuista **kokonaispääoman tuottoprosenttia** voidaan käyttää kuvaamaan vakuutustoiminnan kannat-

tavuutta. Tämä tunnusluku kertoo, kuinka paljon yritykseen sijoitettu pääoma tuottaa kaikille pääoman sijoittaneille nettotulosta sekä yhteiskunnalle veroja. Tulos voi olla voittoa tai tappiota. Kokonaispääoman tuottoprosentin saa laskettua seuraavanlaisella kaavalla:

$$\text{Kok.pääoman tuotto\%} = (\text{nettotulos} + \text{rah.kulut} + \text{verot}) / \text{taseen loppusumma (tilikauden} + \text{ed. tilikauden keskiarvo)} \times 100$$

Yritystutkimus ry:n mukaan (2011,64) kokonaispääoman tuottoprosentille voidaan antaa seuraavanlaisia ohjearvoja:

yli 10 % → hyvä

5-10 % → tyydyttävä

alle 5 % → heikko

Kuten ohjearvoista voidaan huomata, niin tämä tunnusluku on sitä parempi, mitä suurempi se on.

Vakuutusyhtiön kannattavuutta mitataan myös LähiTapiolan mukaan vahinkosuuhdeprosentilla, liikekulusuhdeprosentilla, liikevoitto prosentilla, yhdistetyllä kulusuhdeprosentilla sekä sijoitustoiminnan nettotuotto prosentilla.

Vahinkosuuhdeprosentti kertoo, kuinka suuri osa vakuutusmaksutuotoista on käytetty kuluvan ja edellisten kausien korvauskulujen kattamiseen. Hyvä vahinkosuuhdeprosentti on mahdollisimman pieni. Vahinkosuuhdeprosentti saadaan laskettua seuraavalla kaavalla:

$$\text{Vahinkosuuhde\%} = \text{korvauskulut} / \text{vakuutusmaksutuotot} \times 100$$

(LähiTapiola 2015.)

Liikekulusuhdeprosentti taas kertoo kuinka paljon vakuutusmaksutuotoista kauden aikana on käytetty liikekulujen kattamiseen. Tämäkin tunnusluku on sitä parempi, mitä pienempi. Hyvä liikekulusuhdeprosentti osoittaa, että yritys osaa minimoida hyvin liikekulut. Liikekulusuhdeprosentti saadaan laskettua seuraavalla kaavalla:

Liikekulusuhde% = liikekulut / vakuutusmaksutuotot x 100

(LähiTapiola 2015.)

Yhdistetyllä kulusuhdeprosentilla voidaan kuvata varsinaisen vakuutustoiminnan tuloskehitystä ennen tasoitusmäärän muutosta. Tasoitusmäärä sisältyy vakuutusyhtiön vastuuvelkaan, jonka tarkoituksen on tasata poikkeuksellisten vuosien tulosta. Tasoitusmäärä on siis eräänlainen puskuri erityisesti korvauskulujen kasvua vastaan. Tämäkin tunnusluku on sitä parempi, mitä pienempi se on. Tunnusluku saadaan laskettua seuraavanlaisella kaavalla:

Yhdistetty kulusuhde% = vahinkosuhte% + liikekulusuhde%

(LähiTapiola 2015.)

Liikevoittoprosentti kertoo liiketoiminnan tuloksen ja mittaa yrityksen liiketoiminnan menestystä. Liikevoittoprosentille on asetettu ohjearvot, joiden mukaan liikevoittoprosentin ollessa yli 10 on kannattavuus hyvää. Jos liikevoittoprosentti taas on välillä 5-10 %, on kannattavuus tyydyttävää. Kannattavuus on heikkoa, jos liikevoittoprosentti jää alle viiden prosentin. Tunnusluku saadaan laskettua seuraavanlaisella kaavalla:

Liikevoitto% = liikevoitto / liikevaihto x 100

(LähiTapiola 2015.)

Sijoitustoiminnan nettotuotot ja nettotuottoprosentti kuvaavat yhtiön kannattavuutta, mutta ne eivät ole yhtiön päätarkoituksellista ”kauppaa”, toisin kuin vakuutusmaksutuotot, jotka ovat puhtaasti liiketoiminnan tuloja. Sijoitustoiminta on kuitenkin tärkeä tulonlähde ja näin ollen tärkeä kannattavuuden tekijä. Sijoitustoiminnan nettotuottoprosentti sitoutuneelle pääomalle kertoo sijoitusten tuoton. Mitä suurempi prosentuaalinen luku on, sitä suurempi ja parempi tuotto on. Tunnusluku saadaan laskettua seuraavanlaisella kaavalla:

Sijoitustoiminnan nettotuotto% = (sij.toiminnan nettotuotot + arvostuserojen muutos) / sitoutunut pääoma x 100

(LähiTapiola 2015.)

3.2 Vakavaraisuus

Vakuutusyhtiöille on asetettu ehdottomia vaatimuksia, ja yksi niistä on vakavaraisuus eli vakuutuksenottajan jatkuvan taloudellisen aseman turvaaminen vahingon sattuessa. Vakuutuslaitos ei saa joutua maksukyvyttömäksi, koska tällä voisi olla tuhoisat seuraukset. Yleisesti ottaen vakuutusyhtiön vakavaraisuus tarkoittaa kykyä selviytyä erilaisista toimintaa uhkaavista riskeistä. Vakuutusyhtiön vakavaraisuus ei ole itsestään selvää, vaan vakuutusyhtiön vakavaraisuuden varmistamiseksi on kehitetty monia turvallisuustoimenpiteitä. (Rantala & Pentikäinen 2009, 146, 147.)

Vakuutusyhtiössä vakavaraisuutta kasvatetaan vakuutusmaksutulojen lisäksi sijoitustoiminnalla. Vakavaraisuus vakuutusyhtiössä tarkoittaa sitä, miten paljon yhtiöllä on ns. puskuria eli pohjakassaa vahinkoja varten. LähiTapiola -ryhmän vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuva varmistaminen. Vakavaraisuuden tulee täyttää lakisääteiset vaatimukset sekä oltava riittävä odottamattomien, mutta mahdollisten skenaarioiden varalta. Koska vakavaraisuus ei ole itsestään selvää, eikä vakuutusmaksu- ja sijoitustoiminnantuottoja voida ennustaa tulevaisuuteen, täytyy vakuutusyhtiön tunnistaa mahdolliset riskit ja pystyä hallitsemaan niitä. Siksi vakuutusyhtiön vakavaraisuutta säädellään ja seurataan tiukasti.

Kaupan ja teollisuuden alojen vakavaraisuutta analysoidaan esimerkiksi omavaraisuusasteen ja velkaprosentin avulla. Yrityksen vakavaraisuusasema muodostuu oman ja vieraan pääoman suhteesta. Mitä vakavaraisempi yritys on, sen suurempi on oman pääoman osuus. Vakavaraisella yrityksellä on myös parempi tappionsietokyky.

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, yrityksen tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä (Yritystutkimus ry 2011, 66). Omavaraisuusaste saadaan laskettua seuraavalla kaavalla, ja sitä voi analysoida seuraavilla Yritystutkimus ry:n asettamilla ohjearvoilla:

Omavaraisuusaste - % = Oma pääoma / Taseen loppusumma *100

yli 40 %	→	hyvä
20 - 40 %	→	tydyttävä
alle 20 %	→	heikko

Toinen yleinen tunnusluku, jolla vakavaraisuutta voidaan mitata, on **velkaprosentti eli suhteellinen velkaantuneisuus**. Velkaprosentti kertoo, kuinka paljon yrityksen vieras pääoma on liikevaihdosta. Mitä pienempi velkaprosentti on, sen parempi on yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus. Velkaprosentin tulisi olla alle 40, jotta se olisi hyvä. Jos se menee yli 80 prosentin, on se heikko. Velkaprosentti saadaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Velka- \%} = \text{Vieras pääoma} / \text{Liikevaihto} * 100$$

Koska vakuutusyhtiön vakavaraisuuden arvioimiseen ja analysoimiseen ei voida käyttää edellä mainittuja yleisiä vakavaraisuuden tunnuslukuja, voidaankin sen vakavaraisuutta tarkastella esimerkiksi seuraavilla käsitteillä ja termeillä:

- Sidottu ja vapaa *oma pääoma*
- *Oman pääoman luontoiset erät*, esimerkiksi luottotappiovaraus, kertynyt poistoero tai omaisuuden arvostuserot
- *Oman ja vieraan pääoman välimuodot*, esimerkiksi pääomalaina, joka on käytettävissä tappioiden peittämiseen
- Tasoitusmäärä, *eli tasoitusvastuu* runsasvahinkoisten vuosien varalta
- *Toimintapääoma*
- *Vakavaraisuus- eli solvenssipääoma*

(Rantala & Pentikäinen 2009, 147.)

Solvenssi eli vakavaraisuuspääoma tavallisesti määritellään varojen ja velkojen erotuksena, tai myös niille asetettuna minimivaatimuksena. Nykyään yhä enemmän tämä lasketaan todellisten käypien arvojen eikä kirjanpitoarvojen perusteella. Vakavaraisuuspääoman määrä ei itsessään riitä vielä kertomaan sen riittä-

vyydestä suhteessa yhtiön toiminnan laajuuteen, vaan yhtiön suhteellista vakavaraisuutta voidaan kuvata tietyillä suhdeluvuilla. Käsite vastaa lähinnä toimintapääomaa, joka lähinnä koostuu oman pääoman luontoisista eristä, jotka ovat käytettävissä kaikenlaisten tappioiden peittämiseen. (Rantala & Pentikäinen 2009, 148.)

Tasointuvastuulla pyritään taas tasoittamaan tarvittaessa korvausmenojen heilahtelua. Jonain vuonna korvausmenon ollessa matala, ylijäämä siirretään tasointuvastuuseen. Sieltä sitä voidaan sitten purkaa vuosina, jolloin korvausmenot ovat korkeat. Tasointuvastuu on vastuuvalkaa, eikä omistajille kuuluvaa pääomaa. Juurikin tämän takia tarvitaan erikseen tarkoituksesta ja ongelmasta riippuen omat käsitteet toimintapääomalle ja vakavaraisuuspääomalle. (Rantala & Pentikäinen 2009, 148.)

Tunnuslukuja, joilla vakuutusyhtiön vakavaraisuutta voidaan arvioida, ovat riskisuhdeprosentti, toimintakulusuhdeprosentti, korvaustoiminnan hoitokulusuhdeprosentti, sekä solvenssisuhdeprosentti (LähiTapiola 2015).

Riskisuhdeprosentti kuvaa sitä, kuinka hyvin vakuutusyhtiö on osannut tunnistaa mahdolliset riskit. Tunnusluku kertoo, kuinka suuri riski vakavaraisuuteen kohdistuu esimerkiksi asiakasvalintojen kautta. Mitä pienempi prosentuaalinen luku on, sitä parempi tilanne. Riskisuhdeprosentti saadaan seuraavanlaisella kaavalla:

Korvauskulut ilman korv.toiminnan hoitokuluja / Vakuutusmaksutuotot x 100

(LähiTapiola 2015.)

Toimintakulusuhdeprosentin tulisi olla mahdollisimman pieni, koska siinä verrataan kuluja tuottoihin. Tunnusluku siis kertoo, kuinka paljon kulut ovat tuotosta. Toimintakulusuhdeprosentti saadaan laskettua seuraavanlaisesti:

(liikekulut + korv.toim. hoitokulut) / vakuutusmaksutuotot (12kk) x 100

(LähiTapiola 2015.)

Korvaustoiminnan hoitokulusuhdeprosentti kertoo korvaustoiminnan hoitokulujen määrän prosentuaalisena osuutena maksutulosta. Esimerkiksi jos maksutulo olisi 100.000 euroa ja korvaustoiminnan hoitokulusuhde olisi 10 %, niin se tarkoittaa, että korvaustoiminnan hoitokulut vastaisivat 10.000 euroa maksutulon määrästä. Tästä tunnusluvusta voidaan myös epäillen saada viitteitä alueyhtiön vahinkotapahtumien määrästä, koska pienestä prosentista voidaan päätellä vahinkoja olevan vähän. Tätä ei voi kuitenkaan pitää varmana oletuksena. Eli mitä pienempi tämä tunnusluku on, sitä parempi se on. Korvaustoiminnan hoitokulusuhdeprosentti saadaan laskettua seuraavalla kaavalla:

Korvaustoiminnan hoitokulut / maksutulo *100

(LähiTapiola 2015.)

Vakavaraisuudesta kertoo myös vakavaraisuuspääoma, joka saadaan laskemalla yhteen toimintapääoma ja tasoitusmäärä. Vakavaraisuuspääoman määrä itsessään ei kuitenkaan vielä kerro riittävästi vakavaraisuudesta, vaan lisäksi käytetään tunnuslukuja osoittamaan vakavaraisuudesta. (Rantala & Pentikäinen 2009, 148.)

Yksi tärkeä vakavaraisuuden osa-alue, jota voidaan tarkastella tunnuslukujen lisäksi, on riskien tunnistaminen ja hallinta. Riskien tunnistamista ja hallintaa täytyy tehdä koko ajan. Vastuu vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä on yhtiön hallituksella. Yhtiön vakavaraisuutta seurataan säännöllisesti vakavaraisuusraporteilla. Vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuva varmistaminen. (Tasekirja 2014.)

3.3 Maksuvalmius

Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä hoitaa kaikki maksunsa ajallaan ja edullisimmalla mahdollisella tavalla eli se kertoo rahan riittävydestä. Maksukyvyyn heikkoudesta puolestaan kertovat esimerkiksi erääntyneet maksut, maksetut yli-aikakorot ja kallis lisärahoitus. (Yritystutkimus ry 2011. 71.) Maksuvalmiudella

tarkoitetaan siis lyhyellä aikavälillä yrityksen rahoituksen riittävyyttä ja sitä, että yritys pystyy löytämään optimaalisen likviditeetin tason (Kallunki 2014, 123).

Maksuvalmiutta on luonteeltaan kahdenlaista, sekä dynaamista että staattista. Dynaaminen maksuvalmius mittaa maksuveloitteiden hoitamiseen tarkoitettun tulorahoituksen riittävyyttä tilikauden aikana. Dynaamista maksuvalmiutta voidaan tarkastella kassavirtalaskelman avulla. Staattinen maksuvalmius kuvaa maksuvalmiutta tietyllä hetkellä, kuten esimerkiksi tilinpäätöshetkellä. (Yritystutkimus ry 2011. 71.)

Esimerkiksi kaupan alan yritysten maksuvalmiutta voidaan mitata **quick ratiolla** ja **current ratiolla**. Maksuvalmiuteen vaikuttavat myös tehokkuusluvut eli myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoajat.

Quick ratio mittaa yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloistaan pelkällä rahoitusomaisuudellaan (Yritystutkimus ry 2011, 71). Eli se kertoo, kuinka paljon yrityksellä on rahaa tai helposti rahaksi muutettavaa omaisuutta verrattuna pian erääntyviin velkoihin.

Vakuutusyhtiön maksuvalmiutta ei voida kuitenkaan arvioida edellä mainituilla tunnusluvuilla, koska vakuutusyhtiön maksuvalmius eli likviditeetti on sitä, kuinka nopeasti asiakkaalle maksetaan korvaukset vahingon satuttua. Maksuvalmiutta vakuutusyhtiössä analysoidaan vastuunkantokykyprosentilla. (LähiTapiola 2015.)

Vastuunkantokykyprosentti kuvaa vakuutusyhtiön mahdollisuutta jatkaa toimintaansa ja kykyä maksaa korvauksia, jos maksutuloja ei tulisi yhtään. Vastuunkantokykyprosentin tulisi olla mahdollisimman suuri, ja 100 % kuvaa yhtä kokonaista vuotta. Eli mitä suurempi vastuunkantokykyprosentti on, sen pidempään ja sitä paremmin vakuutusyhtiö voi selvitä, vaikka vakuutusmaksutulot puoltaisivat nollaan. Vastuunkantokykyprosentti saadaan laskettua seuraavalla kaavalla:

Vakavaraisuuspääoma / Vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta *100

(LähiTapiola 2015.)

4 VAKUUTUSYHTIÖN TALOUDELLISTA TILAA SÄÄTELEVÄT TOIMET

Vakuutustoiminnan ympärillä pyörii suuri viranomaisorganisaatio, jonka yksi toimielin on Suomen Pankin yhteyteen vuonna 2009 perustettu Finanssivalvonta. Finanssivalvonnan tehtävä on valvoa yrityksiä, ja koska vakuutusala on hyvin tarkoin säädelty toimiala, valvotaan ja säännellään sitä erityisen tarkasti. Valvottavia osa-alueita ovat seuraavat: vakavaraisuusvalvonta, riskienvalvonta ja menettelytapojen valvonta. Näitä osa-alueita valvotaan siten, että ne säilyvät vähintään laissa säädetyillä tasoilla.

Finanssivalvonnalle kuuluu myös valvottavia koskevat asioiden ratkaisut, sekä valvottavien hakemuksesta tehtävät päätökset, muutokset ja poikkeusluvut (Rantala & Pentikäinen 2009, 107).

Finanssivalvonnan tavoitteena on turvata hyvä toimintaympäristö, toimivat finanssimarkkinat ja tehokas maksujenvälitysjärjestelmä sekä edistää vahingontorjuntaa ja turvallisuutta. Finanssivalvonta edustaakin lähes kaikkia Suomessa toimivia pankkeja ja vakuutusyhtiöitä. Asiantuntijaorganisaationa ja yhteistyökumppanina oleminen ja toimiminen on Finanssivalvonnan strategia. (Rantala & Pentikäinen 2009, 112, 113.)

4.1 Finanssivalvonnan tehtävät, ohjeet ja säännökset vakuutustoiminnassa

Koska vakuutusmaksut kerätään etukäteen ja maksajien on varmistuttava korvausten saamisesta vahingon sattuessa, säännellään ja valvotaan kaikkia vakuutustoimintaa harjoittavia (Finanssivalvonta 2014).

”Lainsäädännössä on määrätty *vakavaraisuusvelvoite*, joka rajoittaa valvottavien riskinottoa: Valvottavat eivät saa ottaa sellaista riskiä, joka vaarantaa viiden vakavaraisuuden” (Vakavaraisuusvalvonta. Finanssivalvonta 2011).

Säätelyllä kannustetaan valvottavia kehittämään ja parantamaan riskienhallintajärjestelmäänsä, liiketoimintamallejaan ja pääomastrategioitaan sekä turvaamaan pääomien riittävyys. Tällä säätelyllä korostetaan valvottavien omaa vas-

tuuta. Valvottavan täytyy itse arvioida omat riskinsä ja niiden kattamiseksi tarvittavat varat. Valvojan tehtävä on puolestaan varmistaa, että riskit on arvioitu realistisesti ja niiden kattamiseen tarvittavan pääoman riittävyys on luotettavaa. (Finanssivalvonta 2011.)

Riskien valvonta on osa valvontaa, koska liiketoiminnalle luonteenomaista on tietoinen riski liittyen ansaitsemistarkoitukseen. Finanssivalvonta valvoo, jotta riskinotto olisi hallittua eivätkä liian suuret riskit aiheuta olennaista vaaraa vakava-raisuudelle. Finanssivalvonta valvoo tätä osa-aluetta kaksijakoisesti. On arvioitava otetut riskit ja toisaalta mitattava riskinkantokykyä. Riskejä valvotaan seuraavien keinoin:

- Kvantitatiivisia eli mitattavia riskejä seurataan säännöllisesti tapahtuvalla raportoinnilla.
- Kvalitatiivisia eli laadullisia riskejä valvotaan tarkastuksilla. Valvonta kohdistuu pääsääntöisesti johdon toimintaa sekä riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen tarkastuksen riittävyyteen.
- Ympäristön muutosten synnyttämiä riskejä ja niiden vaikutuksia rahoitusmarkkinoiden vakauteen arvioidaan yhteistyössä Suomen Pankin kanssa.

Hyvään riskienhallintaan kuuluu, että ylimmällä johdolla on kokonais käsitys kaikista liiketoimintaan kohdistuvista riskeistä. (Finanssivalvonta 2012.)

Osa-alue, jolle valvontaa myös kohdistetaan, on *menettelytapojen valvonta*. Finanssivalvonta valvoo niitä menettelytapoja, joita palveluntarjoajat noudattavat asiakas- ja keskinäisissä suhteissaan. Menettelytapojen tulee olla lainsäädännön, kansainvälisten vaatimusten ja hyvän tavan mukaisia. Asiakkaiden täytyy voida luottaa, että palveluntarjoajat toimivat hyvän tavan mukaisesti markkinoinnissaan, sopimusehdoissaan ja kaikessa muussakin asiakastoiminnassaan. Tämän osa-alueen valvonnalla Finanssivalvonta pyrkii lisäämään luottamusta palveluntarjoajien ja asiakkaiden välillä. (Finanssivalvonta 2012.)

4.2 Solvenssi II -direktiivi

Solvenssi II-direktiivi on uusi EU:n alueella voimaan tuleva vakuutusyhtiöitä koskeva vakavaraisuussäätös. Tavoitteena on selventää ja helpottaa eri maiden vakuutusyhtiöiden keskinäistä ymmärrystä kaikkien noudattaessa samoja ohjeita ja säädöksiä.

Vakuutusyhtiöitä ruvetaan sääntelemään vuoden 2016 alusta alkaen uudella vakavaraisuusdirektiivillä. Tarkemmin sanottuna vakavaraisuussäännökset, vastuuelan laskenta ja vakavaraisuusvalvonta yhtenäistetään. Muutos tuo mukanaan myös hallintojärjestelmää koskevia vaatimuksia. Uudistuksen tarkoitus on parantaa vakuutuksenottajan, vakuutettujen ja korvauksensaajien turvaa ja sisämarkkinoiden toimintaa. Tulevaisuudessa eri maissa toimivien vakuutusyhtiöiden toimintaa on helpompi verrata keskenään ja informaatio on ymmärrettävämpää, kun on yhdenmukaiset säännökset. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014.)

Solvenssi II-direktiivi tuo mukanaan uusia lisävaatimuksia, jotka voidaan jaotella kvantitatiivisiksi ja kvalitatiivisiksi vaatimuksiksi.

Vakavaraisuussäätely tuo mukanaan kaksi vakuutusyhtiötä koskevaa kvalitatiivista pääomavaatimusta: Vähimmäispääomavaatimus ja vakavaraisuuspääomavaatimus. Pääomavaatimukset tulee täyttää riittävällä ja hyvänlaatuisella omalla varallisuudella. Lisäksi pyritään myös yhdenmukaistamaan vakuutusteknisen vastuuelan laskentaa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014.)

Muutos edellyttää vakuutusyhtiöiltä myös uusia kvalitatiivisia vaatimuksia, joita valvotaan. Tähän osa-alueeseen kuuluvat seuraavat asiat: Parannettu hallinto, sisäinen valvonta, sekä riskienhallinta ja oma riski- ja vakavaraisuusarvio. Edellä mainittujen kvalitatiivisten toimenpiteiden avulla pyritään muodostamaan hyvä kokonaiskäsitys lyhyen ja pitkän aikavälin riskeistä, jotka vakuutusyhtiö kohtaa tai voi kohdata, sekä tunnistamaan, seuraamaan, arvioimaan, hallitsemaan ja raportoimaan niistä. Nämä asiat määrittämällä vakuutusyhtiön on helpompi turvata vakavaraisuutensa kaikissa tilanteissa. Näille osa-alueille pyritään saamaan vahvemmat valvontakäytännöt, sekä yhdenmukaistamaan valvontastandardeja ja menetelmiä. (LähiTapiola 2014.)

Muutoksen myötä erityisesti kiinnitetään huomiota ja valvotaan hallintojärjestelmää, uuden sääntelyn mukaista tasetta ja pääomavaatimusten täyttämistä (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014).

5 LÄHITAPIOLA KAINUU-KOILLISMAAN TALOUDELLISEN TILANTEEN ANALYYSI

Yrityksen taloudellista tilannetta voidaan analysoida tilinpäätöstietojen perusteella saaduilla tunnusluvuilla. Ensin analysoidaan LähiTapiola Kainuu-Koillismaan tunnusluvut ja mitä ne kertovat yrityksen tilanteesta. Jotta saataisiin vieläkin parempi käsitys case -yrityksen tilanteesta, verrataan LähiTapiola -ryhmän 20 alueyhtiön tunnuslukuja keskenään. Case-yrityksen tunnuslukuja ei verrata alan muiden toimijoiden lukuihin, koska alueyhtiön tunnusluvut eivät ole vertailukelpoisia valtakunnallisella laajuudella toimivien vakuutusyhtiöiden mediaani tunnuslukujen kanssa. LähiTapiola -ryhmän sisäisen vertailu antaa hyvän kuvan case-yrityksen taloudellisesta tilanteesta muihin alueyhtiöihin nähden.

Tunnusluku, jota voidaan analysoida maksuvalmiuden osalta, on vastuunkantokykyprosentti. Analysoitavia kannattavuuden tunnuslukuja ovat liikekulusuhdeprosentti, kokonaispääoman tuotto prosentti käyvin arvoin, liikevoitto prosentti, sijoitustoiminnan nettotuotto prosentti, sekä vahinkosuuhdeprosentti. Tunnusluvut, jotka kertovat vakavaraisuudesta ja mitä voidaan analysoida, ovat vastuunkantokykyprosentti, riskisuhdeprosentti, sekä toimintakulusuhdeprosentti.

Tunnuslukuja laskettaessa ja analysoidessa esille tulevat vain lopulliset tunnusluvut, sekä tunnuslukujen laskentakaavat kirjallisesti. Osa tunnuslukuja laskettaessa käytettävistä luvuista ovat salaisia, joten kaavat on kirjoitettu, ja vain laskettu tunnusluku ilmaistu numeroin.

5.1 LähiTapiola Kainuu-Koillismaan tunnuslukuja

Kannattavuus:

Vahinkosuuhde % = **56,0 %**

Kaava: Korvauskulut / Vakuutusmaksutuotot *100

Vahinkosuuhdeprosentti kertoo, kuinka suurta osaa vakuutusmaksutuotoista käytetään kuluvan ja edellisten kausien korvauskulujen kattamiseen. Mitä pienempi tämä prosentti on, sen parempi, koska silloin vakuutusyhtiöllä on ollut tilivuonna määrältään vähän vahinkoja ja arvoiltaan ne eivät ole olleet liian suuria vaikuttaakseen negatiivisesti vakuutusyhtiön kannattavuuteen.

Liikekulusuhde % = **30,1 %**

Kaava: Liikekulut / Vakuutusmaksutuotot *100

Liikekulusuhdeprosentti kertoo, kuinka paljon vakuutusmaksutuotoista kauden aikana käytetään liikekulujen kattamiseen. Tämäkin tunnusluku on sitä parempi, mitä pienempi. Pieni liikekulusuhde prosentti kertoo siitä, että vakuutusyhtiö on hyvin osannut minimoida liikekulut, eikä tuotoista tarvitse käyttää niihin suurta osaa.

Liikevoitto % = **16,9 %**

Kaava: Liikevoitto / Liikevaihto *100

Vakuutusyhtiön liiketoiminnan menestystä mitataan liikevoittoprosentilla. Liikevoittoprosentti kertoo liiketoiminnan tuloksen. Mitä suurempi prosenttiluku on, sitä menestyksekkäämpi yritys on. Ohjearvojen mukaan luvun ollessa yli 10, on kannattavuus hyvää.

Yhdistetty kulusuhde % = Vahinkosuuhde % + Liikekulusuhde % = **86,0 %**

Kaava: Vahinkosuuhde % + Liikekulusuhde %

Yhdistetty kulusuhdeprosentti kuvaa varsinaisen vakuutustoiminnan tuloskehitystä ennen tasoitusmäärän muutosta.

Kokonaispääoman tuotto % käyvin arvoin = 9,69 %

Kaava: $(\text{Liikevoitto} + \text{rah.kulut} + \text{perustekorkokulu} + \text{arvonkorotus} + \text{sij. arvostuserojen muutos}) / (\text{Taseen loppusumma} + \text{sij. arvostuserot}) * 100$

Kokonaispääoman tuotto prosentti kertoo yritykseen sijoitetun pääoman tuottoa nettotulosta.

Sijoitustoiminnan nettotuotto % = 3,9 %

Kaava: $(\text{Sij.toim. nettotuotot} + \text{arvostuserojen muutos}) / \text{sitoutunut pääoma} * 100$

Sijoitustoiminnan nettotuotto prosentti kuvaa yhtiön kannattavuutta sijoitusten näkökulmasta. Tämä tunnusluku ei kuvaa yhtiön päätarkoituksellista toimintaa, eli "kauppaa", vaan ainoastaan sijoitusten tuottoa. Vakuutusyhtiölle sijoitustoiminnan tuotot ovat tärkeä tulon lähde.

Vakavaraisuus:

Riskisuhde % = 49,3 %

Kaava: $\text{Korv.kulut ilman korv.toiminnan hoitokuluja} / \text{Vakuutusmaksutuotot} * 100$

Riskisuhdeprosentti kuvaa vakuutusyhtiön kykyä tunnistaa riskit, jotka kohdistuvat vakavaraisuuteen. Mahdollisimman pieni riskisuhdeprosentti on hyvä, koska tämä tunnusluku kertoo siihen kohdistuvan riskin määrän.

Toimintakulusuhde % = 36,7 %

Kaava: $(\text{Liikekulut} + \text{korv.toim. hoitokulut}) / \text{vakuutusmaksutuotot (12kk)} * 100$

Toimintakulusuhteessa tuottoja verrataan kuluihin, eli tunnusluku kertoo kuinka monta prosenttia kulut ovat tuotoista. Toimintakulusuhdeprosentin tulisi näin olla mahdollisimman pieni.

Korvaustoiminnan hoitokulusuhde % = 6,6

Kaava: Korv.toim. kulut / Jälleenvakuuttajien osuus (vakuutusmaksutulot) *100

Korvaustoiminnan hoitokulusuhdeprosentti kertoo korvaustoiminnan hoitokulujen määrän prosentuaalisena osuutena maksutulosta sekä tämä tunnusluku voi viitata vahinkotapahtumien määrään. Siispä tämän tunnusluvun tulisi olla mahdollisimman pieni, koska se näyttää vahinkokulujen osuuden maksutulon määrästä.

Maksuvalmius:

Vastuunkantokyky % = 155 %

Kaava: Vakavaraisuuspääoma / Vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta *100

Vastuunkantokykyprosentti kuvaa yhtiön kykyä jatkaa korvauksien maksua, mikäli maksutulot putoaisivat nolnaan. Tämän tunnusluvun tulisi olla mahdollisimman suuri, koska 100 % kuvaa yhtiä kokonaista vuotta.

5.2 Analyysi taloudellisesta tilanteesta

Vuosi 2014 oli LähiTapiola Kainuu-Koillismaan ensimmäinen toimintavuosi juridisesti alueyhtiönä. Tavoitteena tuolle vuodelle asetettiin myyntiin keskittyminen, kasvu ja kannattavuus. Aloitettu yhteistyö S-ryhmän kanssa toi uusia asiakkaita ja paransi jo olemassa olleiden asiakkaiden pysyvyyttä. Kainuu-Koillismaan alueyhtiö avasi Kajaanin Prismaan uuden palvelupisteen, joka on tuonut paljon positiivista palautetta. Vuosi 2014 oli kokonaisuudessaan poikkeava vuosi yhtiön toiminnan ja tilinpäätöksen kannalta. Kuluneen vuoden aikana oli myös yt-neuvottelut, josta aiheutui poikkeavia kuluja.

5.2.1 Kannattavuuden analyysi

LähiTapiola Kainuu-Koillismaan kannattavuutta mitataan liikekulusuhde-, vahinkosuhde-, yhdistetty kulusuhde-, liikevoitto-, kokonaispääoman tuotto-, sekä sijoituspääoman nettotuottoprosentteilla. Kannattavuutta voidaan analysoida seuraavalla tavalla:

KANNATTAVUUDEN TUNNUSLUKUJA:		
	LT-Kainuu-Koillismaa	LT muiden alueyhtiöiden keskiarvo
liikekulusuhde%	30,1 %	27,20 %
vahinkosuhde%	56,0 %	64,9 %
yhdistetty kulusuhde%	86,00 %	92,10 %
liikevoitto%	16,90 %	ei tiedossa
kok.pääoman tuotto%	9,70 %	7,70 %
sij.toim.nettotuotto%	3,90 %	4,60 %

Yllä olevaan taulukkoon on koottu Kainuu-Koillismaan alueyhtiön kannattavuuden tunnusluvut sekä vertailuksi koko LähiTapiola -ryhmän vastaavien tunnuslukujen keskiarvot.

Liikekulusuhdeprosentti on Kainuu-Koillismaan alueyhtiössä 30,1 %, joka on muiden alueyhtiöiden keskiarvoa suurempi. Yhteensä muilla alueyhtiöillä liikekulusuhdeprosentti on keskimäärin 27,2 % eli Kainuu-Koillismaan liikekulusuhdeprosentti on suurempi ja vähän huonompi kuin muiden alueyhtiöiden keskiarvo. Kainuu-Koillismaan liikekulusuhdeprosentti on yksi suurimmista, jonka voidaan sanoa johtuneen kuluneen tilinpäätösvouden aikana olleista yt-neuvotteluista. Eli tilinpäätösvoosi on ollut poikkeuksellinen kuluvuosi.

Vahinkosuhdeprosentti Kainuu-Koillismaan alueyhtiössä oli alueyhtiöiden kesken yksi parhaista, 56,0 %. Muiden alueyhtiöiden keskiarvo oli 64,9 %. Mitä pienempi vahinkosuhdeprosentti on, sitä parempi tilanne. Vahinkosuhdeprosentin ollessa pieni, voidaan ajatella, että alueyhtiö on osannut tehdä hyviä riskivalintoja valitessaan asiakkaita alueyhtiönsä, koska vahinkokuluja on ollut vähän. Joillain alueyhtiöillä vahinkosuhdeprosentit olivat yli 70, joten Kainuu-Koillismaan vahinkosuhdeprosentti on erinomainen verrattuna muihin yhtiöryhmän alueisiin.

Yhdistetty kulusuhdeprosentti vuonna 2014 Kainuu-Koillismaan alueyhtiössä oli 86 %, kun muiden alueyhtiöiden keskiarvoprosentti oli 92,1 %. Tämä tunnusluku on hyvä, ja se onkin kolmen parhaan joukossa kaikista alueyhtiöistä. Tunnusluku koostuu liikekulusuhdeprosentista ja vahinkosuhdeprosentista. Vaikka Kainuu-Koillismaan liikekulusuhde oli huono, vaikutti erinomainen riskisuhdeprosentti tämän tunnusluvun erinomaisuuteen.

Kokonaispääoman tuottoprosentti käyvin arvoin vuonna 2014 Kainuu-Koillismaan alueyhtiössä oli 9,7 %, joka oli muiden alueyhtiöiden keskiarvoa suurempi eli näin ollen parempi. Muiden alueyhtiöiden vastaavien tunnuslukujen keskiarvo oli 7,7 %. Mitä suurempi tämä tunnusluku on, sitä parempi se on. Tunnusluku on hyvä, kun se on yli 10 %, ja tyydyttävä, kun se on 5-10 %. Kainuu-Koillismaan kokonaispääomantuottoprosentti on yksi parhaista.

Sijoituspääoman nettotuottoprosentti vuonna 2014 oli kaikissa alueyhtiöissä keskiarvona 4,6 %. Kainuu-Koillismaan alueyhtiössä vastaava luku oli 3,9 %. Kainuu-Koillismaan alueyhtiön tunnusluku on keskiarvoa pienempi, mutta ei kuitenkaan kaikista pienin. Suurimmat sijoitustoiminnan nettotuottoprosentit joillain alueyhtiöillä olivat yli 5 %. Kainuu-Koillismaan alueyhtiön sijoitussalkku on varovainen, ja vuosi 2014 oli sijoitusmarkkinoilla myllerryksen vuosi. Kuitenkin sijoitusvarallisuutta Kainuu-Koillismaan alueyhtiöllä on paljon, mikä sekin kertoo hyvästä riskienvalinnasta sijoitusmarkkinoilla.

5.2.2 Vakavaraisuuden analyysi

Vakavaraisuus LähiTapiola Kainuu-Koillismaalla on vahva eli yrityksellä on hyvä tappionsietokyky, sekä omaa pääomaa on paljon.

VAKAVARISUUDEN TUNNUSLUKUJA:		
	LT-Kainuu-Koillismaa	LT muiden alueyhtiöiden keskiarvo
riskisuhde%	49,30 %	57,00 %
toimintakulusuhde%	36,70 %	35,00 %
korv.toim.hoitokulusuhde%	6,60 %	7,80 %

Edellisellä sivulla olevaan taulukkoon on koottu Kainuu-Koillismaan alueyhtiön sekä koko LähiTapiola -ryhmän vakavaraisuuden tunnuslukujen keskiarvot vertailtaviksi.

Yhtiön riskisuhdeprosentti on 49,3 %, kun muiden alueyhtiöiden keskiarvo on 57 %. Yhtiön riskisuhdeprosentti on erinomainen muihin alueyhtiöihin nähden. Mitä pienempi tämä prosentuaalinen luku on, sitä parempi on tilanne. Matala riskisuhdeprosentti kertoo miten suuri riski vakavaraisuuteen kohdistuu esimerkiksi asiakasvalintojen kautta. Kainuu-Koillismaan alueyhtiön riskinvalintakyky on parempi kuin muilla alueyhtiöillä keskimäärin. Riskinvalinnan ollessa kunnossa, on myös yrityksen vakavaraisuus turvattu ja vakaalla pohjalla.

Alueyhtiöiden keskimääräinen toimintakulusuhdeprosentti oli 35 %, kun Kainuu-Koillismaan alueyhtiöllä se oli 36,7 %. Mitä pienempi tämä tunnusluku on, sitä parempi tilanne. Tunnusluvussa verrataan kuluja tuottoihin, eli prosentuaalinen luku näyttää kulujen prosentuaalisen osuuden tuotoista. Kainuu-Koillismaan toimintakulusuhdeprosentin voidaan arvioida olleen hieman keskimääräistä suu-rempi johtuen kuluneen vuoden yt-neuvotteluista. Eli poikkeuksellinen kuluvuosi näkyy tälläkin osa-alueella. Tavoitteena tulevalle tilikaudelle onkin saada toimintakulusuhdeprosenttia pienemmäksi.

Korvaustoiminnan hoitokulusuhdeprosentti oli Kainuu-Koillismaan alueyhtiöllä kolmanneksi paras kaikista muista alueyhtiöistä. Se oli vuonna 2014 vain 6,6 %, kun muiden alueyhtiöiden keskiarvo oli 7,8 %. Alhainen korvaustoiminnan hoitokulusuhdeprosentti kertoo erittäin tehokkaasta korvaustoiminnasta. Tämän tunnusluvun avulla huomataan, että Kainuu-Koillismaan korvaustoiminnan hoitokulujen osuus kaikista kuluista on pieni, mikä tarkoittaa sitä, että vahinkoja sattuu tällä alueyhtiöllä vähän. Tästäkin voidaan taas kerran päätellä alueyhtiöllä olevan erittäin hyvä riskinvalintakyky, joka onkin Kainuu-Koillismaan alueyhtiön yksi erittäin vahva osa-alue.

5.2.3 Maksuvalmiuden analyysi

Vastuunkantokykyprosentti oli vuonna 2014 sama Kainuu-Koillismaan alueyhtiöllä kuin muillakin alueyhtiöillä keskimäärin eli 155 %. Eri alueyhtiöiden välillä oli parin kymmenen prosenttiyksikön heittoja suuntaan tai toiseen ja Kainuu-Koillismaan alueyhtiö on keskikohdassa vaihteluvälillä eli tunnusluku on hyvä. Prosentuaalinen luku tarkoittaa kykyä selvitä ilman maksutuloja vuosissa. 100 % on yksi vuosi eli yhtiö pystyisi toimimaan noin puolitoista vuotta omalla varallisuudellaan, mikä on hyvä tulos. Alueyhtiöllä on näin ollen hyvä ja riittävä maksuvalmius.

MAKSUVALMIUDEN TUNNUS- LUKU:		
	LT-Kainuu-Koillismaa	LT muiden alueyhtiöiden keskiarvo
vastuunkantokyky %	155 %	155 %

Yllä olevassa taulukossa on vertailtavaksi Kainuu-Koillismaan sekä koko Lähi-Tapiola -ryhmän maksuvalmiuden tunnuslukujen keskiarvo.

5.3 Tulevaisuuden näkymät

Alueyhtiön tulevaisuus näyttää kaikin puolin positiiviselta. Kulunut vuosi 2014 oli monella tapaa poikkeuksellinen vuosi. Tulevaisuudesta voidaan ennustaa poikkeuksellisen vuoden jälkeen normaalimpaa esimerkiksi ainakin kulujen osalta. Tulevaisuudessa, ja jo vuonna 2015, kulut tulevatkin tasaantumaan ainakin lähemmäs normaalia kuluvuotta. Kainuu-Koillismaan alueyhtiössä on käytössä vuodelle 2015 sama strategiasuunnitelma, joka on ollut käytössä vuodesta 2013 asti. Seuraava strategiasuunnitelma alkaa vuoden 2016 alusta, ja sitä alettiin jo suunnittelemaan menneenä kesänä 2015.

Yhtiöryhmän skenaariolaskureiden avulla on pystytty ennustamaan alueyhtiöiden tulevaisuutta. Niin kannattavuuden, vakavaraisuuden kuin maksuvalmiudenkin on ennustettu kasvavan vuosittain. Alueyhtiön tilanne pysyy viime vuoteen nähden stabiilina, jos maksutulot ja vahinkomäärät pysyisivät ennallaan. Kainuu-

Koillismaan alueyhtiölle on kuitenkin ennustettu kasvua jokaiselle osa-alueelle tulevaisuudessa. Myynnillä ja ylivertaisella asiakaspalvelulla pyritään lisäämään alueyhtiön kannattavuutta entisestään. Yhteistyö S-ryhmän kanssa tuo vuonna 2015 uusia asiakkaita ja parantaa jo olemassa olevien asiakkaiden pysyvyyttä. Kilpailutilanne markkinoilla on kovaa, joten on tärkeä panostaa asiakkaiden huolenpitoon myös tulevaisuudessa.

Kannattavuuden kasvu voidaan saavuttaa tulevaisuudessa hyvillä asiakas- ja toimialavalinnoilla, eli riskinvalinta täytyy säilyä vähintäänkin ennallaan. Tärkeintä kannattavuuden kasvussa ei ole tehokas uusmyynti, jos uudet asiakkaat ovat riskialttiita ja aiheuttavat alueyhtiölle korvaustoiminnan kuluja. Markkinaosuuden kasvattaminen itsessään ei ole alueyhtiölle kannattavaa, vaan lisämyynti jo olemassa oleville asiakkaille on turvallisempaa ja kannattavampaa, koska voidaan olettaa ja luottaa historian perusteella vanhoihin asiakkaisiin ja tiedetään mahdolliset riskit. Voidaan kannattavuutta säädellä myös omavastuulla, eli tulevaisuudessa tullaan runsasvahinkoisille asiakkaille tekemään esimerkiksi omavastuun korotuksia, jolla voidaan vähentää vahinkojen sattumisia ja korvaustoiminnan kuluja. Myös vakavaraisuusasemaa voidaan pitää vahvana myös tulevaisuudessa.

Näkemykset case-yrityksen tulevaisuudesta ja sen saavuttamiseksi vaadittavista toimenpiteistä perustuvat omiin päätelmiini tunnuslukuja analysoitaessa sekä myös liiketoimintajohtaja Markku Hyvärisen näkemyksiin. Tulevaisuuden näkymiä pystyttiin myös ennustamaan yhtiöryhmässä käytössä olevan skenaariolas-
kurin avulla.

6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Analyysia luettaessa on otettava huomioon yhtiön poikkeuksellinen tilivuosi. Tästä syystä tilinpäätöksessä jotkut luvut ovat olleet poikkeuksellisia verrattuna normaaliin tilivuoteen. Myös tunnuslukuja analysoidessa on ollut tarpeen ottaa poikkeuksellinen vuosi huomioon ja arvioitava sen mahdollista vaikutusta saatuihin tunnuslukuihin.

Laskettujen tunnuslukujen perusteella voidaan sanoa, että LähiTapiola Kainu-Koillismaan taloudellinen tilanne kokonaisuudessaan on hyvä tarkasteltaessa lukuja yhtiöryhmän keskiarvolukuihin kaikilla analyysin osa-alueilla. Erittäin toimiva korvaustoiminta on alueyhtiön vahvuus, joka tukee kannattavuutta. Alueyhtiö on myös vakavarainen ja sillä on riittävä maksuvalmiuskyky. Alueyhtiössä osataan myös hyvän riskinvalinnan perusteet ja näillä valinnoilla onkin suuri vaikutus taloudellisen tilanteeseen. Kokonaisuudessaan poikkeuksellisesta tilivuodesta huolimatta alueyhtiön taloudellisesta tilanteesta saatiin selkeä ja hyvä kuva. Analyysin perusteella alueyhtiö on taloudellisesti hyvässä tasapainossa tilivuoden aikana tapahtuneista heittelyistä huolimatta, eli voidaankin olettaa tulevaisuuden näkymien olevan entistäkin valoisammat.

Työn tavoitteena oli saada selvyys case-yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja onnistuin siinä mielestäni hyvin. Tutkimuskysymykseen löytyi myös vastaus analyysiä tehdessä eli Kainuu-Koillismaan alueyhtiön taloudellista tilannetta pystyttiin hyvin vertaamaan yhtiöryhmän muiden alueyhtiöiden tilanteeseen.

Prosessina opinnäytetyön tekeminen on ollut mukava ja äärimmäisen opettava. Vaikka tilinpäätösanalyysi on entuudestaan minulle aiheena tuttu, oli vakuutusyhtiön tilinpäätöksen ja tunnuslukujen maailmaan hyppääminen aivan erityinen kokemus. Aiheen valittuani ajattelin ensin, että olinko valinnut liian suuren palan kakkua. Pikkuhiljaa työ kuitenkin rupesi etenemään ja sainkin toimeksiantajalta hurjan paljon tukea ja tietoa.

LÄHTEET

Kirjalähteet:

Kallunki, J. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum Media Oy.

LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö. 2013. Tasekirja.

LähiTapiola Kainuu-Koillismaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö. 2014. Tasekirja.

Miettinen, M. LähiTapiola -ryhmä. 2014. Solvenssi II-kehikko.

Rantala, J. Pentikäinen, T. 2009. Vakuutusoppi. Sastamala: Finanssi- ja vakuutus kustannus Oy.

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Gaudeamus.

Verkkolähteet:

Finanssivalvonta valvoo vakuutustoimintaa. Finanssivalvonta. Viitattu 9.3.2015.

<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Palveluntarjoajat/Vakuutusala/Pages/Default.aspx>

Tunnuslukujen laskentakaavat ja tulkinnat, voiton tunnusluvut. Tunnusluvut. Viitattu 15.4.2015.

<http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#lvp>

Tunnuslukujen määritelmät. LähiTapiola. Viitattu 16.3.2015.

<http://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/talous/tunnuslukujen-maaritelmat->

Vakuutusyhtiöiden tunnusluvut ja termistö. Talouselämä. Viitattu 3.3.2015.

<http://www.talouselama.fi/analyysit/vakuutusyhtioiden+tunnusluvut+ja+termisto/a2086226>

VAKUUTUSYHTIÖN TULOSLASKELMAKAAVA

Vakuutustekninen laskelma

Vakuutusmaksutuotot

Vakuutusmaksutulo

Jälleenvakuuttajien osuus

Vakuutusmaksuvastuun muutos

Jälleenvakuuttajien osuus

Korvauskulut

Maksetut korvaukset

Jälleenvakuuttajien osuus

Korvausvastuun muutos

Jälleenvakuuttajien osuus

Liikekulut

Vakuutustekninen kate/tulos ennen tasoitusmäärän muutosta

Tasoitusmäärän muutos

Vakuutustekninen kate/tulos

Muu kuin vakuutustekninen laskelma

Vakuutustekninen kate/tulos

Sijoitustoiminnan tuotot

Sijoitustoiminnan kulut

Sijoitusten arvonorotuksen oikaisu

Muut tuotot

Muut

Muut kulut

Muut

Tuloverot varsinaisesta toiminnasta

Tilikauden vero

Aikaisempien tilikausien verot

Voitto varsinaisesta toiminnasta

Voitto satunnaisten erien jälkeen

Tilinpäätössiirrot

Poistoeron muutos

Tilikauden voitto

VAKUUTUSYHTIÖN TASEKAAVA

Vastaavaa

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

Sijoitukset

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Sijoitukset saman konsernin yrityksissä

Osakkeet/osuudet saman konsernin yrityksissä

Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä

Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä

Muut sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Rahoitusmarkkinavälineet

Kiinnelainasaamiset

Muut lainasaamiset

Talletukset

Jälleenvakuutustalletesaamiset

Saamiset

Ensivakuutustoiminnasta

Vakuutuksenottajilta

Jälleenvakuutustoiminnasta

Muut saamiset

Muu omaisuus

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto

Muut aineelliset hyödykkeet

Rahat ja pankkisaamiset

Muu omaisuus

Siirtosaamiset

Korot ja vuokrat

Muut siirtosaamiset

Vastaavaa yhteensä

Vastattavaa

Oma pääoma

Pohjarahasto
Takuupääoma
Arvonkorotusrahasto
Muut rahastot
Tilikauden voitto

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero

Vakuutustekninen vastuovelka

Vakuutusmaksuvastuu
Jälleenvakuuttajien osuus
Korvausvastuu
Jälleenvakuuttajien osuus
Tasoitusmäärä

Pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset

Jälleenvakuutustallettevelat

Velat

Ensivakuutustoiminnasta
Jälleenvakuutustoiminnasta
Muut velat

Siirtovelat

Vastattavaa yhteensä

